

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 3 Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popusti po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Ozadje intervencije g. Gallija

Prostaški napadi italijanskega tiska na naš narod — Kaj je namen gonje italijanskih listov proti naši državi?

Beograd, 25. oktobra. Pod naslovom »Po protestu g. Gallija« piše »Politika«: »Protest g. Gallija zasluži vso pozornost ne samo zaradi svoje vsebine, marveč mnogo bolj še zaradi pobud, ki so dovele do tega koraka in zaradi neposrednih ciljev, ki jih je hotel g. Galli s tem doseči.

G. Galli protestira proti razpoloženju našega naroda in našega tiska po justifikaciji Vladimirja Gortana z noto, a v posebnih notih še posebej zaradi poškodb nekega italijanskega mornarja. G. Galli opozarja jugoslovensko vlado, da zadržanje jugoslovenskega tiska ni v skladu s koraki, ki jih je ukrenila vlada v Beogradu, da prepreči demonstracije proti Italiji v Jugoslaviji. Z drugim besedami: g. Galli nam za-merja, da se najblaje izrazimo, da jugoslovenska vlada ni prepovedala listov, ki so pisali o puljskem procesu. Toda g. Galli se ni vprašal, na osnovi kakšnega zakona naj vlada to stori. Mi imamo zelo oster tiskovni zakon. Ta zakon je bil objavljen in g. Galli ga je moral prebrati. Ta zakon prepoveduje mnogo stvari, toda g. Galli ni mogel nikjer najti določbe, ki bi prepovedovala listom da svobodno pišejo o politiki tujih držav do naše države in o dogodkih, ki se odvijajo v tujih državah. Take prepovedi ni in vlada bi pogazila svoj lastni zakon, če bi postopala tako, kakor je morda celo pričakoval g. Galli. Pa tudi, če bi zakon ne dopuščal tega, kar ne zabranjuje, bi vlada ne imela moralnega opravičila, da zabrani le sam poskus, da se sodba tujega sodišča presoja tako ali tako, najmanj pa v času, ko italijanska vlada dopušta, da njen tisk piše o našem ce-

lokupnem narodu tako, kakor nikdar ni pisal niti en naš list o italijanskem narodu. Naj navedemo brez posebne izbire samo zadnje številke italijanskih listov: »Rimski Impero« piše pod naslovom »Srbo-Hrvatska se ponaša, da je rodila plačnega razbojnika«, da prireja manifestacije onstran Snežnika »mularija« Srbije in Hrvatske. Glavni organ fašistov v Trstu »Il Popolo« piše poleg običajnih psokv »bizantinci«, »balkanci«, da hočejo Srbi s krvjo pomazati meje med Italijo in Hrvatsko, ker so Srbi banditi, ki silijo Hrvate, da izvršujejo zločine na italijanski zemlji. In še na adresu Hrvatov: »Mi bi radi preko hrvatske »drhali« kakor preko onih oblasti, ki jim je dolžnost, da to »drhal« gonijo v nacionalna združenja« itd. itd.

Ali je g. Galli že kdaj čital kaj sličnega v naših listih o italijanskem narodu? Mi smo vedno ločili italijanski narod od režima, pa tudi o predstavnikih tega režima nismo nikdar pisali v takem tonu. Kako moralno zaslobo naj bi imela jugoslovenska vlada, da bi prepovedala naše liste, spriču takega pisanja italijanskih listov? Ali je gosp. Galli kdaj pomislil na to, kajti sicer bi pomenilo, da je italijanski tisk dovoljeno vse, a našemu samemu to, kar mu dovoli — vlada g. Mussolinija. To bi bila abdikacija, pred katero se mora vsaka vlada ustavi.

V drugi notji protestira g. Galli, ker je bil neki italijanski mornar poškodovan s kamenjem od nekega našega jugoslovenskega mornarja. Zadeva se je odigrala v Dubrovniku. Ponoči je v neki kavarni došlo do prepira med našimi in italijanskimi mornarji z zasebnih ladij. Nastalo je prerekanje, polici-

ja je prišla v kavarno in vse odstranila. Na potu k svojim ladjam okoli polnoči je neki naš mornar zagnal kamen in zadel svojega italijanskega tovariša. In sedaj napravljiva g. Galli iz tega običajnega mornariškega pretepa zopet mednarodni incident! Očividno je, da bo preiskava ugotovila, ali je kriv naš mornar in v koliko je kriv. Očividno pa je tudi to, da je v neobičajni disproporciji ta mornariški pretep s protestom g. Gallija. In zato se nam zdi in mislimo, da je tudi jasno vsemu evropskemu javnemu mnenju, da je imel protest g. Gallija popolnoma druge stvarne pobude in neposredne cilje.

Sedem mesecev so ležali nesrečni istrski mladeniči v zaporu v Rimu brez sodne razprave. In ko so bili še v Rimu, se je pričela proti naši državi nenadna kampanja italijanskega tiska v popolnem miru in spricho dejstva, da naši listi niso do tedaj mesece sploh ničesar napisali o Italiji. Trenutno je ostala ta kampanja nepojasnjena. Seže, ko so one mlade ljudi prepeljali iz Rima v Pulj, skupno s prekim sodom, ki jih je imel soditi, se je videlo, da je bil namen spraviti našo državo v zvezo s paznimskim dogodom. V tej nameri kompromitiranja naše države je treba iskati dejanske pobude.

Na eni strani kompromitiranje države kot celote, na drugi strani poskus razdvajanja Srbov od Hrvatov, naj bi po mnenju Rima doprinesel oslabitev naših položajev znotraj in zunaj.

To so neposredni cilji in oni daljni? Mi ne želimo povdarjati paralele iz nedavne preteklosti Srbije, toda sama po sebi se vsiljuje ...

Odobritev šolskih knjig

Beograd, 25. oktobra. Pred prosvetnim svetom se nahaja 65 šolskih knjig za srednje šole v svrhu odobritve. Prosvetni svet bo sklepal o njih na tekočem zasedanju, ki bo trajalo do jutri, deloma pa bo sklepal o odobritvi na prihodnjem zasedanju meseca novembra. Predložene knjige so že sedaj v uporabi, vendar pa je potrebno zanje ponovno odobrenje, da se bodo lahko še nadalje uporabljale. Za mnoge predmete so bile predložene knjige od dveh ali treh avtorjev. Za vsako knjigo so določeni trije referenti in če njihova odločitev ni soglasna se predloži zadeva plenumu prosvetnega sveta v rešitev.

Pristaniška zveza

Zagreb, 25. oktobra. Včeraj je bila izdana objava o konferenci pristaniške zveze, ki je bila včeraj zaključena. Opoldne so delegati vseh držav podpisali protokol o sklepih te konference, vendar pa se podrobnosti v interesu stvari same za sedaj še ne bodo objavile. Načelnik komercialnega oddelka ministrstva prometa dr. Dražomir Marković, ki je prisostvoval konferenci, je izjavil, da se je na njej nadaljevala in končala razprava o pravih pristaniških zvezah, obenem pa se je rešilo tudi več načelnih vprašanj, ki se tičejo pristaniških tarif, namreč češkoslovaško-jadranske, nemško-češkoslovaške in nemško-avstrijske pristaniške tarife. Glede na naše jugoslovenske železnice je zanje največja pomena, da bo urejena konkurenca med Hamburgom in adrianskimi lukami. Naše železnice so zelo zainteresirane na tem, ali bo srednje evropski prekomorski promet, t. j. iz Češkoslovaške in Avstrije, gravitiral proti severu ali pa se bo usmeril proti jugu po naših železnicah.

Težave italijanskih delegatov na konferenci dela

Zeneva, 25. oktobra. Konferenca dela je v sredo razpravljala o verifikaciji poverilnic italijanskih delegatov. Delegat španjskega delavstva Gabalero se je izrekel proti verifikaciji, na kar sta italijanske delegata Domicelli in Madrini razložitela, kako je v Italiji organiziran sestav korporacij in organizacija fašističnih sindikatov. Oba sta dokazovala, da so tudi sindikati docela svobodni in neodvisni. Konferenca je z glasovi zastopnikov vlad in lastnikov parobrodskih družb verificirala italijanske delegate proti glasovom delavskih zastopnikov. Za verifikacijo je glasovalo 65 delegatov, proti 22.

Splošno razburjenje v Bolgarski zaradi neprestanih umorov

300.000 levov za izsleditev morilcev treh sodnikov — Razbojnik, ki grozi ministrom s smrtjo

Sofija, 25. oktobra. Zaradi roparskega napada na sodnike sevilevskega sodišča, ki jih je napadla zloglasna razbojniška četa roparja Dece Uzunova (o katerem obširnejše poročila današnje »Jutro«), je izzvala v vsej Bolgariji velikansko razburjenje. Ljudje si v strahu skoro ne upajo več z doma, ker niso nikjer varni pred napadi. V severni Bolgariji gospodarijo razbojniki, v zapadni in južni pa makedonski komiti.

Zasledovanje razbojnikov je ostalo doslej brezuspešno. Bolgarska vlada je zaradi tega razpisala nagrado v znesku 300.000 levov. Pogreb umorjenih sodnikov se bo vršil na državne stroške. Minister pravde je v

imeni vlade izrazil sožalje rodbinam pokojnih.

Pri umorjenih so našli pismo razbojniškega glavarja Uzunova, v katerem pravi, da se je maščeval za svoje tovariše, ki so bili po krivem obsojeni. Končno pravi, da se bo boril do konca in da bo kaznoval vse, ki so se kakorkoli pregrešili. Na vrsto pridejo še vsi ministri sedanje vlade. Bolgarski delavci in kmeti se morata osvoboditi krvavega režima, ki ga tlačijo. Vsakdo, ki se bo boril proti njim z orožjem, bo obsojen na smrt. Pismo končuje z vzklikom: Živela bodoča kmetstvo - delavska vlada! Podpisan je Uzunov kot glavni balkanske revolucionarne skupine.

Levičarska vlada v Franciji

Kongres radikalne stranke za levičarsko vlado — Daladier novi predsednik francoske vlade?

Pariz, 25. oktobra. S sklepi kongresa radikalne stranke, ki je zavzela svoje stališče do vladne krize in njene rešitve, je precej razjasnjen politični položaj, ki je bil ob izbruhu krize dokaj zamotan. Radikalna stranka je v svojih sklepih glede na rešitev krize sklenila, da v nobenem primeru ne bo podpirala desničarskega ali koncentracijskega kabineta. Radikalna stranka se izjavlja za izrazito levičarsko vlado, ki pa je mogoča samo ob sodelovanju socialnih demokratov in radikalnih socializmov. V ostalem pa zahteva radikalna stranka izvedbo haškega sporazuma in nadaljevanje politike zblizanja z Nemčijo v cilju uresničenja evropske unije. Končno je kongres izvolil za predsednika stranke senatorja Daladiera, za častna predsednika pa bivšega ministrskega predsednika Herriota in bivšega ministra Calauxa. Za primer, da bi prišlo do sestave desničarske vlade, bo ostala

radikalna stranka v najstrožji opoziciji. Ponovno je bila tudi naglašana zahteva po strogi ločitvi cerkve od države.

Glede na te sklepe radikalne stranke se splošno sodi, da je kandidatura Paula Boncourja propadla in da bo mandat za sestavo vlade poverjen bržkone najprej Daladijerju. V tem primeru bo iskal Daladier dobrohotno podporo socializmov. Daladier je osebno odločen pristaš Briandove mirovne politike in je ob priliki lamske proračunske debate odločno zahteval znižanje izdatkov za oboroževanje.

Pariz, 25. oktobra. Predsednik republike je s. snočnimi konzultacijami zaključil svoja posvetovanja in je za danes dopoldne pozval v Elysee predsednika radikalne stranke Daladiera. Splošno se misli, da mu bo pri tej priliki poveril mandat za sestavo vlade.

Podkupljivost ameriških parlamentarcev

Razna industrijska podjetja so izdala vsako leto ogromne vsote članom kongresa, da so branili njihove interese

Washington, 25. oktobra. Pred senatnim odborom, ki mu je poverjena preiskava o podkupovanju parlamentarcev, je izpovedal predsednik kubanske sladkorne družbe Larkin v štiriurnem zaslišanju, da je njegova družba izplačala samo letos 100.000 dolarjev, od tega 75.000 dolarjev članom kongresa, da bi preprečila ukinjenje prednostnih carin za kubanski sladkor. Na-

dalje je izpovedal, da je bil v službi propagande sladkornih interesov za parlamentarni kulisami tudi bivši ameriški poslanik na Hubi, general Crowder. Vsote, ki so jih razne industrije izdale za propagando v parlamentu, so dosegle vsako leto ogromno višino in so šle večinoma naravnost v žepo članov kongresa.

Uvedba tobačnega monopola v Nemčiji

V Nemčiji nameravajo uvesti monopol za cigarete, za kar bi država plačala veliko odškodnino producentom

Berlin, 25. oktobra. Po zaključitvi pogodbe s švedskim trustom o uvedbi vžigalnega monopola se kljub vsem demantjem vzdržujejo vesti, da je v državnem finančnem ministristvu izdelan načrt za uvedbo tobačnega monopola v Nemčiji. Ta monopol bi bil zaenkrat uveden samo za cigarete, dočim bi bile cigare in tobak še proste. Odškodnina, ki bi se morala plačati pri uved-

bi cigaretne monopola producentom, bi seveda znašala mnogo milijonov, po nekaterih cenah 100 milijonov mark. Ker plačujejo v Nemčiji tovarnarji davek na banderole, ki znaša 30% prodajne cene, kakor tudi davek na sirovine, običajno za tri mesece nazaj, bi tvorili ti zaostali davki velik del odpravnine, ki bi jo plačala država.

Otroci demolirali kino

S predstavo nezadovoljni otroci napadli predavatelja v kinematografu — Tudi neko gledališče lutk so demolirali

Berlin, 25. okt. V takozvanem »Schönberger-Kino« se je včeraj popoldne odigral nenavaden incident. Napovedana je bila mladinska predstava in je bil kino napolnjen do zadnjega kotička. Navzoči so bili večinoma 10 do 15-letni otroci. Ko pa so namesto napovedanega filma predvajali skioptične slike s predavanjem, so pričeli otroci protestirati z življenjem in cepetanjem v dvorani. Ker ni to nič zaleglo, so napadli predavatelja, demolirali stole in začeli razbijati šipe. Šele policija je mogla napraviti red. Predstava je bila seveda prekinjena. Pred kinom se je znova zbralo okrog 200 otrok pod vodstvom nekega 15-letnega fanta, ki so zopet navalili na kino in zantevali povračilo vstopnine. Pozvati so morali takozvano bolno četo policije, ki je od vseh strani zastražila ogroženo kino. Slični incident se je odigral v nekem gledališču lutk. Tudi tam so bili

otroci nezadovoljni s predstavo ter so porušili oder in demolirali dekoracije. Glavni voditelji, 13 do 14-letne fante, je morala policija aretirati.

ODOL **PÄTE DENTIFRICE**
čistilna-osvežujoča-štedljiva

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.80, Berlin 13.505—13.535 (13.52), Bruselj 7.9096, Budimpešta 9.8932, Curih 1094.4 — 1097.4 (1095.9), Dunaj 792.69 — 795.69 (794.19), London 275.84, Newyork 56.42, Pariz 222.66, Praga 167.10 — 167.90 (167.50), Trst 296.15.

INOZEMSKA BORZE.
Curih: 25.17125, Newyork 516.00, Pariz 20.33, Milan 27.0425, Madrid 73.90, Berlin 123.42, Dunaj 72.50, Beograd 9.125, Praga 15.31, Bukarešta 3.08125, Budimpešta 90.20, Solija 3.7325.

Atentat na italijanskega prestolonaslednika

Atentator izjavlja, da se je hotel maščevati nad fašističnim režimom — Aretacije italijanskih emigrantov

Bruselj, 25. oktobra. Včeraj dopoldne je bila oficijelno objavljena zaroka italijanskega prestolonaslednika Umberta z belgijsko princeso Marijo Jožefo. Malo pred oficijelno zaroko pa bi bil princ Umberto skoraj postal žrtev atentata. Ko je namreč polagal vanez na grob neznanega junaka, je streljal nanj 21letni v Parizu živeči italijanski študent Fernando de Rosa. K sreči pa ga ni zadel. Atentatorja so takoj aretirali in zaslišali. Priznal je, da je prišel iz Pariza z namenom, da ustreliti italijanskega prestolonaslednika in se tako maščuje nad fašističnim režimom, ki je upropastil Italijo. Preiskovalnemu sodniku je atentator izjavil, da se je zaklel, da bo umoril kralja, prestolonaslednika ali Mussolinija, ker so izdali italijansko ustavo. Zelo mu je žal, da njegova namena ni dosegel.

Obenem z atentatorjem je bil aretiran še neki drugi mladenič po imenu Giuseppe Paspali. Detektivni so namreč opazili, da je dajal atentatorju tik pred izvršitvijo atentata znamenja, iz česar sklepajo, da sta bila v zvezi.

Italijanski tisk je zaradi tega atentata strašno ogorčen na protifašiste in naglašja, da ne bodo ušli italijanskim zakonom in kazni.

Bruselj 25. oktobra. O atentatorju Fernandu de Rosa se domnevajo še naslednje

podrobnosti: Rodom je iz Turina in je bil kot najdenček vzgojen v milanski sirotišnici. Pozneje je bil adoptiran od neke premožnejše dame, ki ga je dala študirati in poslala v Pariz, da se izpopolni v pravnih študijah. V preiskavi zatrjuje, da je izvršil atentat sam in brez vednosti drugih v znak protesta proti italijanski vladi. Priznava pa, da je bil član Matteottijeve protifašistične skupine v Parizu. Policija je v zvezi z atentatom aretirala še več italijanskih emigrantov.

Rim, 25. oktobra. Cerkvena poroka italijanskega prestolonaslednika Humberta z belgijsko princezino Marijo Jose bo v cerkvi Santa degli Angeli v Rimu. Ceremonijo bo opravil turinski nadškof kardinal Gamba.

Čestitke naše vlade

Beograd, 25. okt. AA. Povodom poskusa atentata na italijanskega prestolonaslednika je kraljevska vlada izdala brzojavni nalog svojemu ministru v Rimu, naj izrazi v italijanskem ministristvu zunanjih poslov čestitke kraljevske vlade k srečni rešitvi prestolonaslednika. Enak nalog je bil dan kraljevskemu poslaniku v Bruslju, da čestita preko tamošnjega italijanskega poslanstva v imenu kraljevske vlade prestolonasledniku k srečni rešitvi.

Težkoče s proračunom na Poljskem

Sklicanje proračunske seje se jma — Možnost preosnove poljske vlade

Varšava, 25. oktobra. Sejmski maršal Daszynski je včeraj prejel dekret državnega predsednika za sklicanje proračunske seje dne 31. t. m. Snoči je bila konferenca pri državnem predsedniku, ki sta ji prisostvovala maršal Pilsudski in ministrski predsednik Switalski. Sklicanje proračunske seje je v tukajšnjih političnih krogih napravilo velik vtis, vendar pa se še vedno govori o rekonstrukciji kabineta Switalskega. Kot njegovi nasledniki se imenujejo general Sosnkowski, polkovnik Matuszowski in poljski poslanik v Moskvi, odvetnik Patek. Opozicija bo imela 28. in 29. t. m. svoje seje za ustanovitev levičarskega bloka. Vendar pa se

ne more reči nič gotovega o položaju, ker imata odločilno besedo le maršal Pilsudski in državni predsednik Mosiicki.

Gladovna stavka jetnikov v Budimpešti

Budimpešta, 25. oktobra. Gladovna stavka političnih jetnikov traja dalje. Prvotno število stavkajočih se je znižalo na 45. Včeraj opoldne so skušali umetno hraniti nekaj jetnikov, ki so se pa branili tako, da so jih morali vtakniti v prisilni lopič. Najbolje vzdržuje gladovno stavko pet žensk.

Uspešen koncert slovaških učiteljev

Koncert slovaških učiteljev je še bolj utrdil bratske vezi med nami in Čehoslovaki

Ljubljana, 25. oktobra.

Pevski zbor Glasbene Matice je bil pred dvema letoma na Češkoslovaškem povsod sprejet z največjo ljubeznivostjo in gostoljubnostjo. Povsod so naši češki zvezniki govorili o njem z največjim respektom ter mu izkazovali vse velike časti, ki so mu šle tudi po pravici. No, med Slovaki, v Bratislavi pa je pevski zbor doživel najlepše trenutke. Tu so govorila srca, tu je medsebojno bratstvo doseglo izkaze najiskrenejšega prijateljstva. Tu se je spoštovanje in respekt izpremenili v iskreno ljubezen in ganljivo bratstvo in so ure, prebite med Slovaki, zapustile pri vseh nas nepozabljiv vtis. Danes so nam oni vrtili prijateljski obisk in globoko sem prepričan, da bodo tudi oni odnesli s seboj v domovino enako živ in globok vtis našega bratoljublja in naše iskrene ljubezni do njih, kakor smo ga prinesli mi od njih.

Ves včerajšnji koncertni večer je potekel v najljubeznivejši obliki, saj je bil pa to tudi prvi poset Slovakov pri nas.

Lepo napojena, dvorana Uniona je v animiranem razpoloženju pričakovala nastop dragih gostov. Okoli 60 prijaznih in ljubeznivih ljudi je nato prišlo na oder burno pozdravljenih s ploskanjem in kriki. Zlasti živ aplaz je sprejel dirigent prof. konservatorija g. Miloša Ruppeldta. Ta je tokom celega koncerta dokazal, da je visoko nadarjen muzik, ki ima svoj pevski zbor v popolni oblasti in je izvrstni interpretator zlasti veleinteresantnih slovaških narodnih pesmi, ki so bile in so še neizčrpen vir vse češkoslovaške muzike in silna stvariteljska muzikalna snov za njene največje komponiste.

Pred pričetkom koncerta je stopil na oder češkoslovaški gen. konzul gosp. Resl, pozdravil goste ter opozoril na veliki pomen bratskega obiska in na današnji češkoslovaški državni praznik. Za njim je povzel

besedo minister dr. Kramer, poudarjal skupnost idej in težnj obeh bratskih držav, silo in iskrenost medsebojne alijanse ter nepremagljivost jugoslovenskih in čeških vezij. Nato so slovaški pevci zapeli češko, slovaško in jugoslovensko himno. Na sledočem koncertnem programu so bile skladbe Lavoslava Belle, Schneidera - Trnavskega, Figa - Bystrega, Lipskega, Křížkovskega, Novaka, Pokornega, Moyzesa ter dveh Slovencev: Davorina Jenka, komponista državne himne, in prerano med vojno v Rusiji izgubljenega se Vinko Kreka in sicer od prvega v slovaško občutenje transponirana znana »Što čutiš«; ter druga tudi dokaj znana »Ljubezen in pomlad«.

Pevski zbor slovaških učiteljev vpliva na poslušalce bolj z iskrenostjo in spontanostjo svojih izvajanj, čem z zunanjo tehniko in komplementarnostjo podanih skladb. Zamenili so virtuosnost s prisrčnostjo čustvovanja, um s srcem, kar jim štejem v današnjem času propadanja srčne izobrazbe v veliko zaslug. Njihovi glasovi so zdravi, zvočni, bolj junaški, čem mehkužni, izvajanja se vseskozi prilagajajo podanim preprostostim, a ljubeznivim, posebno pa narodnim kompozicijam.

Po prvem odmoru je bilo slovaškim učiteljem pevcom poklonjeno več vencov, med temi eden od Pevske župe v Ljubljani, eden od UJU, od pev. zb. Gl. Matice itd. Občinstvo je vse pesmi, prav posebno pa narodne kvitiralo z neskončnimi aplavzi, ki niso bili le aplavzi občudovanja in priznanja, temveč v prvi vrsti aplavzi srca in bratske ljubezni. Koncert je oddajala tudi naša radio postaja za dom in za Zagreb in je v mikrofonu predstavil Pev. zbor slovaških učiteljev v kratkem stavku pozdravil tudi vse radio - poslušalce. Koncert slovaških pevcev je zaključil prijateljski sestanek, ki je še krepkeje utrdil dosedanje bratske vezi.

E. A.

KAKO ODPRAVIMO STANOVANJSKO BEDO BREZPOSELNOŠT & INDUSTRIJSKO KRIZO?

Stanovanjska beda se da odpraviti samo z intenzivno gradbeno delavnostjo

16.

Razpravljalo se je že mnogo o teh velevažnih socialnih vprašanjih, toda konkretnih nasvetov s strani prizadetih in tudi onih, ki se jih vprašanja ne tičejo, pa dosega še ni dal nihče. Seveda je pri tem razumeti to, da oni, ki jih te nepravilne najbolj tarajo, nimajo dostikrat moči in tudi ne volje, da to iznesejo v javnost. Na drugi strani pa inteligenca, katere je zmogljiva, da ta vprašanja in nasvete iznese, ni v tem dostikrat prizadeta, ker večinoma stanovanja in službe že ima. Za danes bom po svojih močeh skušal navesti nasvete, kako omiliti stanovanjsko bedo.

Da se odpravi stanovanjska beda bo tudi v bodoče treba sodelovanja vseh, katerih se to vprašanje tiče direktno ali indirektno, predvsem pa bo tudi tu v prvi vrsti morala sodelovati država in banke uprave, dalje občine, prizadete industrije, socialne ustanove, delavske organizacije, razne stavbene zadruge, največ pa seveda posamezniki sami, ki so pri tem prizadeti. Kar se države in banekih uprav tiče, bi bila njih naloga v prvi vrsti ta, da zgrade poslopja za državne in banke urade in stanovanja za njih nameščenice povsod tam, kjer se nahajajo državni in banški uradi. To velja za vse vrste drž. uradov, kateri so v mnogih primerih nastanjeni v privatnih poslopih ter ima uradništvo vseh vrst, pa najsi bodo upravni, železniški, carinski, sodni, policijski, dalje oficijni, profesorji, učitelji, večinoma privatna stanovanja. Ko bo enkrat vse to izvršeno, bo zelo omiljena stanovanjska kriza, ako ne popolnoma rešena. Isto velja tudi za občine ter večja industrijska podjetja, ki bi morala za svoje nameščenice in delavce graditi stanovanjske hiše, kar pa se je dosedaj predvsem pri industrijskih podjetjih zelo grešilo. V tem primeru bi našim industrijskim podjetjem lahko služila za zgled zgorajštajerska in nižje-avstrijska industrijska podjetja, ki imajo skoro toliko stanovanj na razpolago, kolikor družinskih očetov dela v dotičnih tovarnah. Veliko delo pri reševanju stanovanjske krize bi lahko izvršile razne stavbene zadruge, delavske organizacije in druge ustanove, ki bi na pristojnih mestih skušale za gradnjo hiš dobiti cene kredite ali celo brezobrestna posojila. Mnogo bi se tudi pridobilo ohranjenju prihodnosti, ako bi omenjene zadruge nakupile zemljišča za večje stanovanjske kolonije, bi skupno dale dovažati cenejši stavbeni material in to z manjšimi stroški, dalje bi dale izdelovati skupno zidno in strešno opeko, nasejalni pesek, enotno in skupno bi se po načrtih planirala stavbišča, napeljav vodovod in elektrika. Vse to bi bilo pocenilo gradnjo delavskih stanovanjskih hiš po raznih stavbnih združenjih.

Največ dela za omiljenje stanovanjske bede pa bi mogli izvršiti dotični, ki so pri tem prizadeti sami in to so nižji uradniki, delavci, obrtniki in tudi vpokojenci. Seveda je mnogo težje omenjenim slojem graditi hiše v mestih ali na periferijah mest, ko se mora vsak graditelj ozirati na mestne gradbene predpise in na regulacijske načrte. Mnogo lažje pa je graditi hiše v industrijskih krajih v manjših mestih, trgih in vaseh, kjer omenjeni predpisi niso tako strogi. Kot živ primer gradbene delavnosti, podjetnosti in želene volje prizadetih slojev nam lahko služi večji industrijski revir na Go-

renskem, kjer so si delavci, obrtniki in nižji uradniki, zgradili tokom dveh let okrog 100 stanovanjskih hiš. Delavstvo v teh krajih si je v zadnjih 30 letih zgradilo okrog 500 hiš, med njimi tudi precej velikih in lepih. Tam, kjer je pred več leti ležalo še ogromno skalovje, posušena zemlja, vsa polna grmičevja in korenin, stoji zdaj lepe delavske hiše, okrog njih pa so mali sadni in zelenjadni vrtovi, pred hišami na klopih pa sede njih lastniki delavci in zadovoljno zro na sadove svojega mnogoletnega dela. Mnogo delavcev v teh industrijskih krajih si je zgradilo hiše, akoravno so imeli večje družine in morda manjšo plačo kot njih kolegi, ki niso imeli otrok, ki pa so še danes najemniki. V mnogih primerih si je delavec zgradil hišo, ko je imel nepreskrbljene otroke, med tem ko je dosti delavcev, ki imajo 5 do 6 odraslih in krepkih sinov, pa v svojem prostem času drže roke križem, ali pa sede v gostlinah in zabavljajo brez drage in elaba stanovanja. Naš delavec bi moral, ko mu je kolikolič mogoče, tudi sam stremeti po lastnem krovu, kajti če si eden lahko na kak način pomaga, si mora pomagati tudi drugi, ki ima isto družino in iste prejemke. Vsak delavec bi moral vedeti, da je njegov denar težko prislužen, da je drag in veliko vreden in ga je zato škoda nositi v gostilne ter nositi denar onim, ki ga že itak večje imajo, kajti nikjer ni zapisano, da morajo v enem kraju biti trije ali štiri ljudje zelo bogati, ostalih 97 pa reveži, ki naj nosijo svoj težko prislužen denar onim, ki ga že dosti imajo. Tu naj velja pravilo, ako nisi lačen, ne jej, če nisi žejen, ne pij, ne napravljaj obleke, ako jo že precej imaš, misli raje na bodočnost za sebe in svoje, le s tem boš srečen in zadovoljen. Lahko si ga privoščiš ako si žejen in če imaš denar, nikdar pa se ga ne napoji do nezvesti in ne delaj škode po raznih lokalih.

Mnenje mnogih delavcev, da si ne grade hiš, je to, ker delavec smatra, da bi bil s tem preveč privezan na en kraj ako ima hišo, pa vselej ne drži. Boljše je namreč vedno, da delavec nekaj ima, kot pa nič. Dalje domnevajo mnogi delavci, da bi njih delodajalec radi tega plačal delavstvo elabše, ako bi bilo vezano na en kraj, kar tudi vedno ne drži. Delavec naj bo v tovarni vreden in marljiv, na zunaj pa mora biti evoboden in sam svoj gospodar, dobro organiziran in pripravljen na vse slučaje. Našemu delavcu se zdi škoda denarja celo za strokovne in podporne organizacije, ko pa pride bolezen ali nesreča, si pa ravno oni, ki niso nikjer organizirani, najbolj podajajo kljuko ter zabavljajo na vse načine, da ni nikjer nobene socialne čute. Izobražen in uviden delavec naj vedno ve, da je najboljša orožje v borbi za obstanek močna organizacija, pa najsi bo pod katerimkoli imenom ter dobra zasebna pripravljenost vsakega posameznega delavca.

M. S.

V restavraciji.

— Gospod sodni svetnik, kako vam diši naša kurja juha?

— Zdi se mi, da je ta tič popolnoma dokazal svoj alibi.

Tudi res.

— Zakaj se pa pripravaj z novo služkinjo takoj prvi dan?

— Ker je jutri morda ne bo več pri nas.

Bomba! Novost! Sensacija!

Premijera!
Danes
Ob 4. 46. 48. in 9. uri
Smeb!

PAT in PATACHON med ljudožrci

Telefon 2124

Elitni kino Matica

Kdor zaničuje se sam . . .

Pod tem naslovom sem čital v torkovem »Slovenskem Narodu«; dopis, v katerem dopisnik žigosa dvojezična vabila mariborskega trgovskega gremija. Odkrito rečeno, skoro težko verjamem. Če pa je res, zaslužijo krivci eksplanirno kazenski, da jih vsi zavedni Slovenci bojkotirajo! Ni vreden, da se imenuje Slovenca, kdor ne spoštuje svojega mariborskega jezika. Ni vreden, da je državljani, kdor ne spoštuje državnega jezika! Ob dne, ko se gode našim bratom najhujše krivice, je nedostojno in pod častjo poštenega in zavednega Jugoslavena, da se tako daleč spozablja — in to oficijelno. Nekatere gospode mariborskega trgovskega gremija poznam in upam, da bodo zadevo pojasnili. Povem pa že vnaprej, da v takih stvarih robeno opravičilo ne drži. Če je zadeva podtakljena, naj se krivci javnosti naznajo in če so to uslužbenci, naj se jih pošlje tja, kamor jih vleče srce.

Ker ima ta dopis že tak naslov, naj omenim še nekaj, kar tudi ni v čistem tistim, ki se jih tiče. Zadnje čase se je razpela tudi v Ljubljani navada, da včasih v nekaterih javnih lokalih gotove družbe, ko so že pregledoko pogledale v kozarec, zabavajo goste s popevanjem tujskih pesmi. Če pa take »pevec«; kdo opozori na neaktinost, je še v nevarnosti, da ga dejansko napadejo in se trkajo — sklicujoč se na Sv. Savo na prsa, ki gotovo ni vesel — kako so narodno zavedni. In ob takih prilikah se še najde kdo, ki mu je trpljenje naših zaslužnih bratov španska vas, ki pravi, da je glasba internacionalna.

Prij. Za take ljudi bi res bilo potrebno ricinovo olje! Mi imamo dovolj svojih pesmi in ni potrebno, da je gost v javnem lokalni primorano poslušati pesmi v tujem jeziku, čeprav mu je ta in morda še kak drugi jezik prav tako znan, kot tistim, ki se morda hočejo na ta način z znanjem tuje jezika pohabati. Vse zatiranje o narodni zavednosti in tudi grožnje proti onim, ki jih opozore, stvari ne spreminjajo. Sem spada tudi igranje znane italijanske igre, katere je celo v Italiji sami prepovedana. Tudi lastniki javnih lokalov bi morali vedeti, da je Ljubljana na jugoslovenskih tleh. »Kdor ne spoštuje se sam, podlaga je tujčevi peti.«

Še nekaj kritike

Pred dobrimi 20 leti je bilo, ko je dajal nekdo nekatere smernice glede poselske organizacije. Med drugim je svetoval sledeče: »Kakor hitro se bo strokovna zveza razširila tudi med vami, ko bo postala vaša skupina dovolj močna, boste tudi ve morale imeti svojo tajnico, ki bo morala prav dobro razumeti organizatorično delo. Zakaj? Če hočete, da bo vaša organizacija napredovala in da boste imele res nekaj koristi od nje, se morate same zanimati, nihče se ne bo za vas zavzel, ako ne boste same delale. Ker se pa dekleta premalo zanimajo, oziroma se radi službenih razmer ne morejo dovolj zanimati, da bi dobro razumele socialno delo, zato bo potrebno, da bi imele tajnico iz svojih vrst. Seveda bi pa morala malo več razumeti in imeti že precej več zmožnosti, kot samo za navadna hišna opravila; da bi vse vaše razmere dobro proučila ter skrbela, kako bi se dalo tem krivicam in onemuzi z odposlci. Sestavljati bi morala znati razne prošnje in priize, vedeti, v katero področje spada to ali ono itd. Tudi ne zadostuje, da razume dobro vse poselske razmere, zanimati bi se morala za vse socialno gibanje drugega delavstva, kako se ono organizira in pomaga naprej. Kako bi se dalo to našim razmeram prilagoditi in vporabiti itd. Pomnite dobro; dokler tega ne boste imele in si ne boste same znale pomagati, je vsak napredek nemogoč. Toda zdi se mi, da bo težko dobiti katero iz vaše srede, ki bi imela dovolj znanja in zmožnosti za to delo. Seveda v tem slučaju bi morale na vsak način dobiti koga drugega, ki bi delal v vašem mislu, vsaj za toliko časa, dokler se ena iz vaše srede v tem ne izuri. Potem pa je same v roke vzemite, bo najbolje in pogumno naprej.«

Po desetletni preizkušnji moramo konstatirati, da je res tako, in da skoro vse neuspehe lahko pripisujemo dejstvu, da nismo imele nobenega zmožnega človeka, ki bi vodil to delo namesto nas. Zadeva leta imamo naš uradnik, ki ima morda dobro voljo, tozadevne sposobnosti pa

nima. Zato je bilo že več kot dovoli protestov, ustmenih in pisemenih in kot že zadnjič omenjeno, je radi tega in drugega nereda več članic izstopilo. Toda ne pomaga nič in vse kaže, da ni organizacija radi deklet, marveč le radi nekaterih, ki so rade v vodstvu. Ali je res vredno in potrebno, da se radi malenkostnih osebnih zahtev vse dobro delo zadrži? Tisočim bi bilo lahko pomagano, ko bi bila stvar v pravih rokah. Če se morajo članice podrežati odborovim določbam, zakaj se odborne ne drže določil društvenih pravil? Dolžnost odbora je, da goji in vzdržuje med članicami zanimanje za organizacijo in da jim vsaj včasih dovoli spregovoriti. In če članice zahtevajo, da se nekatere, ki so že več let v odboru odstranijo, je treba to vpoštevati. Zakaj se s tem ruši disciplina in neti sovražstvo? Saj to vendar ni tako hudo, ako se dobi enoletni dopust. Saj ko bodo članice uvidele, da so dotične nenadomestljive, jih bodo gotovo naslednje leto zopet volile.

Tu ne gre za kako nepriljubljenost ali kuzkarijo, marveč le za dobrobit organizacije in njenih članic.

Služkinje.

Beseda o petju in pogrebi

Iz pevskih krogov nam pišejo: Pri pogrebu blagopokojnega ravnatelja mestnih nasadov g. Hejnica se je vseslošno kritiziralo in zabavljalo na to, da mu ni nobeno ljubljansko pevsko društvo zapelo nagrobnice. Ker ima občinstvo o petju in pogrebih jako napačne pojme, naj bo dovoljeno, da stvar pojasnimo. Prvič pevška društva niso za to na svetu, da pojo dan za dnem pri pogrebi, marveč zato, da goje koncertno petje. Drugič pojo društva pri pogrebih svojim članom, podpornikom in dobrotnikom ali pa za narod in njegovo kulturo zaslužnim ljudem. In še takrat je sredi popoldneva tekoči dobiti pevce, ker so v službah, iz katerih jih šefi silno neradi pustijo. Tretjič pa je res, da marsikatera ljubljanska družina pozna pevsko društvo to ali ono je ob smrti kakega svojega člana, ki ni nikdar v življenju pevskega društva poznal, nikdar bil njegov član, nikdar posejal njegovih koncertov, na zadnji njegovi poti pa naj mu za njegovo apatijo proti pevcem grede to pet nagrobnice.

Čudni ste ljudje! Ali naj so vam pevška društva le za štafazo? Zasedajte njihovo delo, njihova resna stremiljenja, obiskujte njih koncerte, podpirajte jih moralno in v gnetno, pristopajte k njim kot člani, pa ne zato, da bi vam po smrti hodila pet nagrobnice, ki jih slišali ne boste! Ako pa kdo izrecno želi, da ga zbori počaste s petjem na zadnji poti, naj bo na toliko kavalirski in naj v svoji oporoki nameni kateremukoli pevskemu društvu primerno volilo, ki ga bo dotično društvo gotovo porabilo v svoje, kulturne svrhe. Uvažuj te društva v življenju, ne je ob smrti! Zbori pa naj pojo pri pogrebih le svojim pevcem v prvi vrsti, ustanovnim članom in dobrotnikom pa v drugi vrsti. Če bi bil g. Hejnic član kateregakoli pevskega društva, bi se mu bila gotovo glasila v slovo tudi pesem. Zabavljanje pogrebcev pri omenjenem pogrebu in nato gostilniških zabavljanje je bilo torej neutemeljeno, javnost pa naj te vrstice vzame kot potrebno pojasnilo.

Star grešnik na policiji

Ljubljana, 25. oktobra.

Tone R. je na policiji dobro zapisan. V analih rdeče hiše je namreč zapisano: Anton R., rojen v Ljubljani. Poklic: brez pravega posla! Imel je opravka z oblastni, ker je prišel navzkriž z raznimi paragrafi. In jia je našeta cela kopica.

Te dni so imeli Toneta zopet v gosteh. Kleptomanijsko ga obdolžili, pa tatvine kolesa v Sevnici.

— Kaj? se je razburil Tone. Sevnice sploh ne poznam!

Na policiji pa poznajo njegove manire. Tone, ki za silo lomi francosčino, je namreč lani posetil francoski konzulat in je prosil podpore, češ, da je brezposeln francoski državljani. Francoskemu konzulu pa Tonetova francosčina ni ugaljala in je obvestila policijo, češ, da ima neznanega gosta in naj policija ugotovi, kdo in od kod je. Na policijski so imeli takrat s Tonetom velik »špas«. Samo francosko je govoril, lepo in samozavestno. Na vsa vprašanja je kratko odgovarjal: Je ne compris pas...

— A, bien! je dejal uradnik. Poznal je

namreč Toneta in je poklical njegovo mater, ki stanuje neke v Šiški. Prišla je in ko je zagledala sina, je veselo zaklicala: »Pa to je vendar naš Tone!«

Tone je videl, da je v pasti, zvito se je nasmešnil in hipoma se mu je razvozljaj jezik: »No, pa naj bo, sem pa Tone. Da, Tone R. sem, če vas tako zanima.«

Uradnik se je spomnil Tonetovega lanskega nastopa. »No, že mogoče, da ne poznate Sevnice«, je dejal prijazno. »Ampak tale računček, ki je bil v tvoji suknji, je pa vseeno iz Sevnice. In tudi datum se ujema.«

— Proketo! je zamrmral Tone. In moral je zopet v zapor, ki ga je že vajen.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Petek, 25. oktobra 1929, katoličani: Kriz. in D., pravoslavni: 12. oktobra, Prov in Tar.

DANASJNE PRIREDITVE.

Drama: Faust. E.

Opera: Zaprto.

Kino Matica: Pat in Patachon med ljudožrci.

Kino Ideal: Tim in Tom kot mornarji.

Kino Ljubljani dvor: Vse za lepe žene.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta, Bakarčič, Sv. Jakoba trg.

— Sekcija ZNS (službeno). Delegirajo se k tekman dne 27. t. m. na igrišču Primorja ob 8.30 Grafika: Natak g. Dolinar, ob 10.15 Reka: Slavija g. Setina, ob 13.30 Primorje rez.: Hermes rez. g. Maričič, ob 15.15 Primorje: Hermes g. Pevalak.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 25. oktobra.

Današnji dan je bil na policiji izredno pester. Dežurni uradnik je imel dela čez glavo z ovdabami in aretiranci. Poleg par Evinija hčerke je policija v zadnjih 24 urah prišla več nevarnih tipov. Tako so bili prijeti vsi člani nevarne vlomilske tolpe, ki je že več mesecev ogrožala Ljubljano. Nedavno so morali v zapor Rudolf Virant, neki Čebela in še dva druga, ki so izvršili vplome v trgovine Breznik & Fritsch, Žilic in Jurčec na Dunajski cesti ter tudi več tatvin. Podjetni štiripredsteli detelici so se sedaj pridružili še drugi prijatelji tute lastnine, ki so bili včeraj in danes aretirani.

Policija je na podlagi telefoničnega obvestila karlovačke policije davi v Ljubljani aretirala 29-letnega Josipa Pušnarja, rodom iz Gorice, ki je baje v Karlovcu precej oškodovale neko večjo tvrdko, poleg tega je pa tudi osumljen umora, odnosno sodelovanja pri umoru nekega strojevodje v Karlovcu. Policija je moža zadržala, potem ga pa izročil karlovaškimi oblastim.

Med stalnimi gosti ljubljanske policije je tudi Alojzij Oman. Šele nedavno so ga izpustili iz sodnih zaporov, pa je bil včeraj zopet aretiran.

Radi komunistične propagande je bilo včeraj aretiranih in zadržanih več osumljencev, ki so se baje eksponirali za komuniste. Policija je namreč prejela ovadbo, da komunisti še vedno ne mirujejo in da se nekateri zelo agnijo.

Včeraj je bil izvršen manjši vlom v mlekarino Ane Cotmanove v Metelkovi ulici. Ponosi je neznan storilec s ponarejenim ključem odprl mlekarino, toda njegov plen je bil malenkosten. Odnesele je samo škafko piškotov in razne druge slaščice v skupni vrednosti 100 Din. — Rafael Ogrič, stanujoč v Vošnjakovih ulici 4, je prijavitel, da mu je nekdo včeraj iz predsobe odnesel dežni plašč, vreden okoli 400 Din. — Zidariju Josipu Zajcu je bilo včeraj odpeto kolo izpred trgovine Marchiotti na Sv. Petra cesti. Kolo ima številko 26066 in je vredno 1200 Din.

Nove muzikalije

Šest narodnih pesmi za srednji oziroma nizki glas s spremljevanjem klavirja, sestavil Zorko Prelovce. Samozaložba. Cena Din 25.—. V lični zunanji opremi je g. Z. Prelovce izdal še drugi zvezek narodnih pesmi. Prvi je izšel nedavno v založbi Jugoslovanske knjigarnice. V drugem zvezku so znane: »Hiša pri cest stoje«, »Odprija dekle, kamric«, obe po tekstu nekoliko popravljeni, dalje »Vsi so prihajali, dve lepi koroški«; »Pojdem v ruke« in priljubljena »Gor čez izar«; ter idrijska »Ko ptičica na tuje gre«. Vse pesmi so prirejane priprosto, da celo preskromno. Podloženi klavir se giblje po večini v tonični in dominantni harmoniji, kakor je ona lastna skoro vsem našim narodnim popevkom. Uvod tvori par taktov priprave, katere snov je vzeta iz melodičnega sledenja ji pesmi. Napevi so, kolikor morem soditi, verno zapisani, le ritmično se mi zdi zadnji iz rednega 4 takta presajen v mešane taktovne skupine. Prireditve so, kot rečeno, vseskozi lahke, semtertiam malo premešane (arpedžirani akordi), a bodo pevcem, zlasti na deželi, pri družabnih prireditvah in doma s pridom služile.

Vse drugače je zagrabil prireditve narodnih pesmi dr. Cerin, katerega »Suite dekliških pesmic«; izide te dni. Dr. Cerin je priredil večje število slov. nar. pesmi v obliki suite najprej za koncertni orkester in sedaj za klavir. Suite sem slišal pod vodstvom prireditelja samega pri vaji, h kateri me je ta povabil. Pesmi imajo skupno idejno vsebino in slikajo veselje in žalost mladega dekleta. So to vse narodne, nekatere skoro pozabljene pesmi, bogato in bujno instrumentirane, mestoma silno drzno harmonizirane, polne duhovitih in dovpihnih muzikalnih pout. V klavirski prireditvi bodo nudili hvaležen študijski material boljšim igralcem, v orkestru pa krepko in interesantno koncertno točko. Podrobnejše o tej močno zanimivi prireditvi narodnih pesmi poročamo po izidu zvezka.

—2—

Dnevne vesti.

— Vse naše naročnike v Dolenjem in Gorenjem Logatcu obveščamo, da začnemo z 2. novembrom pošiljati »Slovenski Narod« z avobusom Ljubljana - Vrhnika - Logatec. Naročniki v Dolenjem Logatcu bodo dobivali naš list v gostilni Kramar, naročniki v Gorenjem Logatcu pa v gostilni Antičević, kjer naj ga po prihodu popoldanskega avobusa dvignejo. — Uprava »Slov. Naroda«.

— Počastitev spomina mučenika Gortana v Pragi. Praski Jugoslovenci so sklicali v torko protestno zborovanje proti obsodbi v puljskem procesu. Zborovanje se je vršilo v dvorani akademskega doma, kjer je gorela skoro do stropa sezgoča sveča. Protestu jugoslovenskih akademikov so se pridružili v imenu praskih jugoslovenske kolonije dr. Mandić, v imenu češkoslovaške javnosti urednik Vavrinek, škof češkoslovaške pravoslavne cerkve Gorazd, B. Novak in Pagan, v imenu Bolgarov Zabunov. Govorila sta tudi zastopnik Rusov in zastopnik Vseslovaške jednote. Resolucija ni mogla biti sprejeta, ker oblasti niso dovolile prečitati jo.

— Pojasnilo o redukciji draginskih doklad državnih namestencev in vpokojencev. Finančna direkcija objavlja uradno: Prihajajo različna vprašanja in pritožbe o redukciji draginskih doklad, veljavni izza dne 1. avgusta 1926, ki izvirajo po največ iz tega, ker si stranke niso v svesti bistva teh odtegljajev. Da se temu nedostatku odpomore, se pojasnjuje, da je po interpretaciji ministrstva financ DR br. 101.644 z dne 29. julija 1926 redukcija draginskih doklad, kakor je objavljena v »Uradnem listu« št. 306/60 z dne 31. julija 1926, definitivna in da je z njo na novo regulirana višina osebnih draginskih dokladov.

— Iz državne službe. Vpokojen je arhivski uradnik tobačne tovarne v Ljubljani Jakob Debeljak.

— Kuponi št. 5 od obveznic 4% posojila za finančno likvidacijo agrarnih odnosov v Bosni in Hercegovini zastarajo dne 31. oktobra 1929; do tega dne jih bodo izplačevale vse davčne uprave.

— Naši sporniki za Jugoslovensko Matico. V spomin na nesrečni izid koroškega plebiscita, ki je odtrgal od naše države zajednice preko stotisoč naših rojakov, se vršilo leto za letom tudi sportne prireditve. SK Ilirija je ob petletnici plebiscita razpisala vsakoletni nogometni turnir za svoj »Gospodstviški pokal«. Tak turnir se vrši tudi v nedeljo ter poleg domačih klubov sodelujejo tudi mariborski prvaki SK Maribor. Podrobnosti tekmovanja, ki se vrši na igrišču Ilirije, so razvidne iz sportne rubrike. Jugoslovenska Matica, kateri je namenjen ves dobiček turnirja, pa poziva vso narodno čutečo javnost, da poseti te prireditve ter da tudi s tem izraza svojim simpatijam napram rojakom onstran Karavank.

— Izprememba imen naših parnikov. Finančni minister je odredil, da se izpremeni ime parnika finančne kontrole »Kosov« v »Oplenec«, ime parnika »Kumanov« v »Cerc«, ime motornega čolna »Černojevič« pa v »Bled«.

— Jubilejne znamke. S 1. novembrom pridejo v promet jubilejne znamke v spomin na 100letnico hrvatskega kraljevstva. Znamke so izdelane v nominalni vrednosti po 50 para, 1 Din in 3 Din, prodajale se bodo po one po 50 para po 1 Din, dinarske po 1.50, tridinarske pa po 4 Din. Za frankiranje poštinih pošilk bodo veljale jubilejne znamke od dneva, ko pridejo v promet poštne znamke z napisom »Kraljevina Jugoslavija«.

— Znani ljubljanski trgovec Drago Schwab je v nedeljo v svojem rojstnem kraju St. Pavlu pri Prebodu postal na lovu žrtev nesreče in je v večer popoldne podlegel v Leonišči zastupljenju krvi. Ker se je Schwab odstranil s svojega stojišča, ga je njegov mladi tovariš smatral za divjačino in obstrlel v hrbet. Ker je šel streli v nahrbtnik, raniti Schwab sam ni smatral za nevarne ter se je branil celo bolnice. Čez dva dni je pa nastopilo od šiber zastupljenje krvi, ki mu je šele 36-letni Schwab podlegel. Vsa Slovenija, pa tudi Hrvatska in Dalmacija je Schwaba poznala kot enega naših najpodjetnejših trgovcev. Ker je poznal ogromen pomen originalne reklame za trgovino, se je iz »Specerusa« za trgovskega pomočnika razvil v veletrgovca z manufakturo in krojaškimi izdelki. Moderna trgovska načela in njegova neutrudljiva pridnost so mu omogočili razširiti delokrog trgovine po vseh državah. Udeleževanje se je pa tudi v naprednih družinah in je bil ustanovni član ter odbornik Sokola na Taboru pa tudi sportni klub Ilirija izgubi z njim svojega vedno poživljivega vodnega svetovalca in prijatelja. Pokojni zapuščila vdova in dva otročiča. Družini naše iskreno sožalje, tragično preminulemu pa časten spomin!

— Iz notarske službe. Notar v Metliki g. Ivo Bakovnik je bil razrešen službe v Metliki in nastopi notarsko službo v Kranju 30. t. m.

— Razid društva. Podružnica »Križanske šole« v St. Petru pri Novem mestu se je po sklepu izrednega občnega zbora prostovoljno razšla.

— Novi hoteli na naši rivijeri. Več inozemskih koncernov se zanima za razvoj hotelstva v zvezi z vedno večjim tujim prometom na naši rivijeri. Naša vlada je dobila iz inozemstva že več konkretnih ponudb odnosno predlogov in eden bo v do glednem času sprejet. Že prihodnje leto naj bi začeli graditi hotele v krajih, kjer je tujski promet največji, poleg tega pa tudi v onih krajih, ki jih določijo dotični koncerni. Novi hoteli naj bi bili odprti v sezoni 1931.

— Nove legitimacije trgovskih potnikov. Zbornica za TOI v Ljubljani razglasa, da je izdala od 20. maja do 19. avgusta nove legitimacije trgovskim potnikom in sicer od št. 203 do 1104. Seznam trgovskih potni-

kov, katerim so bile izdane legitimacije, je objavljen v »Uradnem listu dravske banovine« št. 106. z dne 24. t. m.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da ostane vreme nestanovitno. Včeraj je po večini krajev naše države deževalo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 19, v Beogradu 16, v Skoplju 15, v Ljubljani 13,4, v Mariboru in Zagrebu 13 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 755.4 mm, temperatura je znašala 7,5.

brino DVOR LJUBLJANSKI
Največji kavali! Ljubljence vseh žan! Premijera!
Adolf Menjou
V službi žene
Ob 4., četrti na 7, pol 8. in 9.

— Senzacionalen beg novosadskega trgovca? Pretekli petek je brez sledu izginil novosadski trgovec Marko Dosler, ki je na debelo kupčeval s svinjsko mastjo. Baže se je odpeljal v Budimpešto. Zdi se, da so poslali Doslerju tla prevroča. Mož se je zašepčeval in menda tičal precej globoko v dolgovih. Tako je neka banka prijavila policiji, da ji dolguje 100.000 Din, sorodnika je oցiganil za 250.000 Din, dva mesarja pa za 50 in 60.000 Din. Dosedaj so ugotovili pol milijona Din dolgov, ki jih je zapustil Dosler, oglašalo se pa še vedno nove žrtve.

— Poneverbe v Pančevu pred sodiščem. Poročali smo že, da je bil v Pančevu aretiran oskrbnik tamošnje ubožnice, ki je v par letih ponivel poldrugi milijon Din. V ponedeljek se je pričela proti njemu razprava, ki še vedno traja. Na dan prihajajo vedno nove podrobnosti, iz katerih je razvidno, da ima mož še več masla na glavi. Tako so sedaj tudi ugotovili, da je pomagal listine. Obtoženec se pri razpravi zagovarja zelo cinčno in zatrluje, da so ga drugi pahnili v nesrečo.

— Pogrezajoči se vinogradi. »Deutsches Volksblatt« iz Novega Sada priobčuje zanimivo vest, da se na takozvani »Jandi« v Krčedini (Fruska gora), kjer raste najbolj zlahtna vinska trta, pogrezajo vinogradi. Pogrezanje sveta v tamošnji okolici so opazovali in ugotovili že okoli l. 1870. V polkrogu se polagoma pogreza gorica za gorico. Mestoma se je svet usedel za 3 do 4 metre, sedaj pa poročajo, da se znova pogreza. Na pogrezojočem se ozemlju se ruši vinska trta, dreve ne rodi več in samo buče še uspevajo. Opustiti so morali tudi neko hišico, ki se je bila začela pogrezati. Na nekem kraju je nastala široka in globoka razpoka, iz katere se čuje šumenje vode. Te dni so pa opazili v globoki razpoki star, masiven zid, ki izvirja baje iz rimskih časov. Našli so tudi preperela človeška okostja in različno lončeno posodo. Baje gre za rimski zid, ki je del trdnjave, katero je zgradil cesar Avgust z namenom ščititi Bačko pred vpadi nomadskih narodov, zlasti pa Jacigov, ki so opetovano ogrožali te kraje.

— Smrtina nesreča italijanskega kapitana na Sušaku. V sredo zvečer se je na Sušaku ponesrečil kapitan italijanskega remorkerja »Svelep«. Dominico Gabbo. Remorker je priplul z Reke na Sušak na poziv italijanskega parnika »Ile« da bi ga potegnili iz luke na odprto morje. Pristal je ob jadrnici »Cuore di Gesù« in ko je šel kapitan preko krova jadrnice k parniku »Svelep«, je padel v notranost ladje in se udaril tako nesrečno na senca, da je obšel na mestu mrtve. Komisija je mogla ugotoviti samo smrt. Truplo so prepejali na Reko.

— Sin in mati zastrupljena. Prebivalci v neki ulici v Novem Sadu so opazili, da so vrata stanovanja Gjorgia Kapa že dva dni zaprta, čeprav je bil s svojo materjo doma. Policija je odprla stanovanje in ugotovila, da sta se sin in mati zastrupila z ogljikovo kislino tlečega oglja. V nezvestem stanju so oba prepeljali v bolnico, kjer se borita s smrtjo.

— Na begu ustreljen kaznjene. Kaznjene Toma Abramović, ki je bil obsojen na pet let težke ječe zaradi tatvine, je skušal v sredo pobegniti z dela na polju v bližini kaznilnice v Stari Gradski. Ker se na nozvi ni hotel ustaviti, je stražnik streljal za njim in ga težko ranil. Prepeljali so ga v oblastno bolnico v Novi Gradski, kjer so ga operirali. Ker je imel prestreljena čreva, je kmalu umrl.

— Tragična smrt Slovence v Zagrebu. V Zagrebu se je včeraj popoldne smrtno ponesrečil 25letni Slovenec Franjo Pšeničnik, zaposlen pri gradnji doma zagrebških gledaliških igralcev na Mažuraničevem trgu. Zaposlen je bil na strehi, kjer je pritrjeval žebce. Bil je pa tako nepreviden, da se ni privezal. Tovariši so ga svarili, naj bo previden, pa ni nič pomagalo. Okoli 16 je Pšeničnik stal na zelo eksponiranem kraju strehe. Nenadoma je izgubil ravnotežje in padel na tla, kjer je nezavesten obležal. Še predno so ga prepeljali v bolnico, je podlegel poškodbam.

— Epilog uboja v Sesvetih. Te dni se je pričela pred zagrebškim sodiščem zanimiva obravnava. Zakonca Tomo in Janica Poldrugar sta bila obtožena zavrznega umora ženinove očeta, odnosno tasta Luke Frjaka iz Sesvet. Mož ga je ubil s sekiro, žena ga je nagovarjala k zločinu. Zakonca sta zankala krivdo in zatrjevala, da je Frjake napadel hčerko in jo hotel zlorabiti. Poldrugar ga je pa ubil. Sodišče se ni moglo prepričati, da gre za premljen umor in je Poldrugarja obsodilo radi uboja na 4 leta ječe, žena je bila pa oproščena.

Iz Ljubljane

— Iz K poročilo o seji ljubljanske občinske uprave. V včerajšnji seji poročilo o seji ljubljanske občinske uprave smo omenili, da je odločil svoje mesto v občinskem svetu g. prof. dr. Rožič in da je storil to zaradi posebnih razmer in slabega zdravja. Resnici na ljubo ugotavljamo, da je odločil gosp. prof. dr. Rožič svoje mesto v občinskem svetu zato, da bi se mogel popolnoma posvetiti svojemu vzvišenemu poklicu, t. j. vzgoji naše srednješolske mladine, obenem pa da bi mogel vsaj deloma okrepiti svoje zrahljano zdravje. O kakih posebnih razmerah, ki bi ga bile prisilile odstopiti, torej ni govora.

— Iz Zahvala deložirance. Pred dnevi smo objavili prošnjo mizarkega pomočnika Alojzja Ambroža z Glince, ki je s šestimi otroci že več tednov brez stanovanja na osti. V počaščenje spomina Vladimirja Gortana nam je za to podpore vredno družino poslal g. ing. arh. Costapera 100 Din, ki smo jih danes izročili bedni materi številne družine. Žena se dobrotniku najlepše zahvaljuje, mi pa še enkrat prosimo, da dobrotniki omogočijo poštemu rokodelcu, da si postavi skromno barako.

— Iz Plesna šola TKD Atene se odprla pod večjim strokovnim vodstvom v začetku novembra, in sicer v naslednjih tednih: otroški tečaj (deklice in dečki od 5. do 10. leta); tečaj za naraščaj (same deklice od 10. leta naprej); družabni tečaj za moderne plesne (dame in gospodje). Obleka navadna, šolska in promenadna. Vpisovalnica bo v beli dvorani hotela Union 26. tm. in 4. nov. od 18. do pol 20. ure. Istotam dobi vsakdo vsa pojasnila glede prijave. 593/n

— Iz Sokol L. na Taboru obvešča svoje članstvo, da je posegla zopet neiznosna smrt v naše vrste in nam ugrabila našega ustanovnika in dobrotnika brata Drago Schwaba. Pozivljamo člane, da se pogreba pokojnega brata udeleže v krolu. Pogreb bo v soboto 26. t. m. ob 16. popoldne iz mrtvaške veže Leonišča k sv. Križu. Zbirališče pol ure pred pogrebom na Taboru.

— Iz Očala so se našla sredi mesta. Lastnik jih dobi pri mag. preds. slugi Berghausu.

— Iz Marija Fekonja umrla. Včeraj smo poročali o težki nesreči, ki se je pripetila v Zgornji Hrušici pri Dobrunjah. Zidarjeva žena Marija Fekonja je v gozdu nabirala dravje, in nenadoma je padla na njo veliko drevo. Težko poškodovano so prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer se včeraj ves dan ni zavedla. Davi je nesrečnica poškodbam podlegla. Drevo si je prebilo lobanjo, zadobila pa je tudi težke nutne poškodbe. Kdo je kriv nesreče, še ni znano. Orožniki so uvedli preiskavo.

Gostilna pri »UNIVERZI«

Zidovska steza št. 4.
Na novo preurejena gostilna. Tudi se prvo vrstna domača in dalmatinska vina iz lastnih vinogradov:
belo vršico čez ulico 13 Din
crnina la. (ala teran) 11 Din
dizgač special. 14,5 odst. 16 Din

Vedno sveže morske ribe!
Danes specialno »TUNINA«, porcija 6 Din, velika 10 Din. — Cenjenim gostom se postreže s surovno tunino po zelo nizkih cenah. Sprejemajo se abonenti po zmernih cenah.
Isto se dobi v OPERNI KLETI.
Za prvo vrstno blago in hitro postrežbo jamčita in se priporočata trdita.

LOŽIC in PADOVAN.

3306

Iz Celja

— c Dežurno lekarniško službo v Celju ima od jutri do vključno prihodnjega petka l. t. m. lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

— c Nekaj življenja so prinesli v Celje pretekle dni ruski emigranti iz Zagreba, ki so nudili Celjanom vsak večer v restavracijskih prostorih Celjskega doma po predstavi v Mestnem kinu krasen užitek s svojim petjem in dovršenim spremljanjem na balalajkah. Želeli bi bilo, da bi tudi Celje končno prišlo do stalnega večernega koncerta.

— c Sprememba vremena. Z deževjem, ki je nastopilo včeraj tudi v Celju in ki obeta ostati precej dolgotrajno sodeč po stanju barometra, je nastopilo zelo hladno vreme. Ljudje z mrzlično naglico naraščajo premož, katerega pa primanjkuje. Do bi se le trbovelski, dočim hudojanskega sploh ni in ga letos tudi najbrže več ne bo mogoče dobiti.

Grafolog razkrinkal trgovce z dekleti

Te dni se je posrečilo izslediti in aretirati trgovce z dekleti, ki so že dolgo poslovali na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji. Zanimivo je, da so prišli zločinci v roke pravice s pomočjo grafologa. V Užhorodu se je mučil grafolog, katerega je posetilo 19-letno dekle in mu izročilo pismo, v katerem ji obeta nekdo dobro službo. Grafologu se je zdelo pisava čudna in ko jo je natančno preiskal, je spoznal, da gre za zločinca. Takoj je odšel na policijo, kjer so mu dali na razpolago detektiva, da izsledijo zločinca.

Dekle, detektiv in grafolog so se odpeljali z vlakom v Cop, kjer je pričakovala dekleta neznanca dama, ki je imela kupljena dva vozna listka. V istem kupeju sta sedela tudi grafolog in detektiv. Neznana dama se je odpeljala z dekletom preko Košic proti Spiški Novi Vesi. Na kolodvoru je čakal eleganten gospod, ki je odvedel obe v hotel, kjer so že bile najete sobe. Ponoči je pa prišel v hotel detektiv z orožniki in aretiral neznanca damo in njenega pomagača. Policija je že na sledu dobro organizirani tolpi trgovcev z dekleti. Grafolog je v zadnjem hipu rešil dekleta.

Med 7 prednostmi ena :

Schichtov izdelek!!

To dobro ime in velika izbira med najboljšimi sirovinami jamčita, da je v vsakem poedinem kosu enako izborno

Schichtov Terpentinovilo Milo

Prosveta

Gaogoljeva komedija »Ženitev« na Šentjakobskem odru. V soboto 26. in v nedeljo 27. oktobra ob 20.15 vprizori Šentjakobski odru velezabavno komedijo »Ženitev«. Igra se odlikuje po izvrstnem situacijem in besednem humorju. Posamezni značaji so krasno risani. Dvorni svetnik v službi ekspeditorski Podkaljosi leži doma na divanu in puši pipo, Kočkarjev, njegov prijatelj ljubi Podkaljosi in ga hoče za vsako ceno oženiti, samo da pride do gostije in ker mu privoščijo »sladkosti rodbinskega življenja«. Davčni ekssekutor Ivan Pavlovič Jajčnik je grabež prve vrste. Glavni mu je, da je nevesta bogata. Ževakin, pomorski častnik v pokojni že sedemnajst let, a vse zaman. Ančkin, pehotni častnik sanja o nevesti, ki je odlično naobrazena in govori »francoski«. Francosčina mu je všeč. Sluga Stefan je silen lenuh. Pri svojem gospodarju je srečen in zadovoljen. Oba leuharita in se valita po divanu. Tekla Ivanova je snubačica. Drvi po vsem mestu samo, da nalovi za svoje neveste »odličnih« ženinov. Tekla Arina Pantelejmonovna je dobrodušna žena, vendar ljubi trgovce bolj od zadolženih državnih uradnikov, sicer pa stori vse za svojo nečakinja Agato Tihonovo, ki je sicer ljubko dekle »nemške oortec«. Je velika goska in se hoče za vsako ceno oženiti. Dunajska služkinja je veren drug tetke Arine. — To je kratka karakteristika vseh oseb, ki nastopajo v tej ruski komediji. — Vee, ki ljubijo dober humor vabimo, da si ogledajo igro. Vstopnice so za obe predstavi na razpolago v trgovini g. Miloša Karničnika na Starem trgu.

Jutri se vprizori v ljubljanski operi priljubljena opereta »Grof Luxemburški«. Melodijozna, lahka glasba, razposajeno predpustno življenje in živo napeta salonska vsebina bo vsakega tudi letos ugajala posetnikom te ljubezne opere. Naslovno vlogo igra g. L. Drenovec, Angele — g. Poličeva, Brisarda je g. Peček, Knez Bazil — g. Povhe, Julijeta — g. Balatkova; dalje sodelujejo: gđ. Sternišnik, g. Simončič, Rus, Sekula, Jarc in drugi. Dirigent: g. Neffat. Režiser: g. Povhe.

V nedeljo 27. oktobra ob 3 se vprizori v operi »Mamzelle Nitouche« z gospo Poličevo v naslovni vlogi. Poleg nje nastopajo gospa Balatkova ter gg. Drenovec, Peček, Povhe, Janko, Simončič, Rus itd. Dirigent: g. H. Svetel. Režiser: g. J. Povhe. — Zvečer ob pol osmih se poje v operi Foersterjevo »Gorenjski alavček«, opera, ki je imela vedno lep in časten uspeh. V partiji Ninon nastopi kot gost gospa Vera Jermanova, bivša članica ljubljanske, mariborske in osi-kele opere. Dalje nastopajo: g. Poličeva, gđ. Spanova ter gg. Gostič, Grba, Rumpel, Mohorič, Janko in drugi. Dirigent: ravnatelj Polič, režiser prof. Šest. Obe nedeljski predstavi sta izven abonmana, pri znižanih cenah.

»Velika abecedac«. Jutri vprizori naša drama ponovno izvrstno francosko komedijo »Velika abecedac« z gospo Nablocko, gospodom Cesarjem in gospodom Lipahom v glavnih vlogah. Ostala zasedba je sledeča: Gđ. Vida, g. Medvedova, gđ. Gabrijeličeva, g. Gregorin, g. Kralj, g. Zeleznik, g. Potokar, g. Kaukler in g. Smerkolj. Gojenice internata pa igrajo: gđ. Slavčeva ter gg. Jan, Jerman, Sanein, Murgelj in Smerkolj. Režija je prof. Šestova. Predstava se vrši kot izven, pri običajnih dramskih cenah.

Nedeljska dramska predstava. V nedeljo se vprizori v ljubljanski drami ponovno petdejanska veseliga »Naš gospod župnik« z g. Cesarjem v naslovni vlogi.

Opozarjamo na nocojšnjo vprizoritev »Faustac« v režiji prof. Šesta z gospo Nablocko, gg. Levarem in Skrbinkom v glavnih vlogah. Predstava se vrši za abonmareda E.

Zopet stavbna katastrofa v Pragi

Praski stavbniki nimajo sreče. Komaj se je dobro poleglo ogorčenje praskega prebivalstva nad krivico velike stavbne nesreče, ki je zahtevala 46 človeških žrtev, že poročajo iz Prage o novi nesreči. V sredo zjutraj so bili poklicani v Drahobejlovo ulico, kjer je bila pod vodstvom ing. Magnuska baš dograjen nova hiša. Na procelju nove hiše je bil 8 metrov dolg in 10 cm debel napušč, ki se je nenadoma odtrgal in zasul pod seboj več delavcev. Iz bližnjih hiš so takoj prihiti ljudje in začeli odkopavati zasute delavce. Najprej so potegnili izpod razvalin delavca Takola, ki je bil tako zmečkan, da je takoj po prevozu v bolnico umrl. Delavca Kumšta so našli napol zadušenega. Ko so ga prenesli v hišo na nasprotni strani ulice, je še dihal, toda takoj po prenosu je umrl. Drugi delavci so bili samo ranjeni in prepeljali so jih v bolnico, kjer so jim zdravniki obvezali zmečkane tude.

Tragedija ubitih delavcev je pretresla njune sorodnike in znance tem bolj, ker se je hotel Kumšta čez teden dni poročiti. A dolan je bil poročen šele teden dni. Prebivalstvo je ogorčeno nad kontrolnimi organi, ki tako površno nadzorujejo nove stavbe. Fasadni napušč so zidariji v ponedeljek ometavali in stavbniki se ni zmenil za njihovo trditev, da napušč ni dovolj trden. Beton za temelje so mešali 1:8. Stopnice v klet so baje že pred tremi tedni razpokane. Zidariji so opozarjali stavbnika tudi na druge nedostatke, za katere se pa ni zmenil. Nesrečo je zakrivil torej stavbnik sam.

Ar. Justus Muir

24

Črna maska

Roman

— Kozarček sherryja, gospod Hepburn, — mu je prigovarjal Rexworthy. — To je imenitna kapljica. — Vrag vzemi še vaš sherry, je zagodrnjal Hepburn. — Čujte... Dobrodušni hotelir ga je debelo pogledal.

— Gotovo nekaj ni v redu, gospod. — Ni v redu? Saj se spominjate, kaj sem vam pravil o mladi dami, ki zdaj trdno spi v spalnici.

— Da, seveda se spominjam. Dejali ste, da jo neki lopovi iz Londona zasledujejo.

— Res je. Eden je prav kar prispel. Ne ve pa točno, da sva tu in zato bo samo vohunil okrog hotela.

— Prepustite to meni, gospod, — je dejal Rexworthy. Potegnil je Hepburna v kot, odprl je vrata in stopil v vežo.

— Dobro jutro, gospod! Dobro jutro! Ste z vožnjo zadovoljni? Je že v redu, Bessie, — je zaklical svoji hčerki. — To uredim sam.

Hepburn je slišal vprašanja in odgovore. Hotelir je odgovarjal počasi in premišljeno.

— Ne, gospod — ne. Noben mlad gospod se ni nastanil pri nas — vsaj zadnje dni ne. Tudi nobene mlade dame nismo sprejeli pod streho. Vaš prijatelj, gospod? Da, že razumem.

Se nekaj vprašanj in Rexworthy si je odkašljal.

— Počakajte trenutek, prosim, takoj pogledam, če ni prišlo za mlada gosta pismo ali brzojavka. Morda prispeta danes.

Rexworthy se je vrnil v pisarno. Stopil je k mizi, izpil kozarec vina, pomežiknil Hepburnu in se vrnil v vežo.

— Ne, gospod, nobenega pisma ni, — je zatrdil navihani hotelir. — Dejali ste, da se piše ta gospod Hepburn. Se svoj živ dan nisem slišal tega imena.

Ste že vprašali v hotelu »George« v Meltonu Mowbray? Na povratku tretja hiša levo. Srečno pot, gospod!

— In če tole ni vredno še enega kozarčka sherryja, naj me vrag vzame, — se je smejal čez nekaj minut Rexworthy in si zadovoljno mel roke. Upam, da boste zdaj trčili z menoj, gospod.

Se nikoli mi vino ni tako dišalo, kakor zdaj, — je dejal Hepburn. Rexworthy je hitro pogledal skozi okno.

— Se vedno vohi okrog hotela. Bodite opretni, gospod. Ubogajte me in ostanite lepo v salonu. Najbrž se vrne.

— Ne bil bi presenečen, — je dejal Hepburn. — Kaj če začne pozvedovati pri hlapcu ali...

— Tam ne bo imel sreče. Od služinčadi ničesar ne zve. Po vsem, kar ste mi povedali o bandi, ki zasleduje mlado damo, je izključeno, da bi pri nas kaj

zvedeli. Ta dama je zelo lepa. In močno utrjena je, kakor mi je pravila moja hčerka Bessie. Menda že več noči ni zatistila oči. Ne, gospod, pri nas ne vedo ničesar. Bodite brez skrbi in prepustite to nam.

Hepburn je rad ubogal Rexworthyja. Pri obedu je Bessie izjavila, da si Rosamunda po njenem mnenju še ni toliko opomogla, da bi mogla priti doli. Tako je obedoval Hepburn v veliki jedilnici sam. Ob petih mu je prinesel Rexworthy skodelico čaja in mu povedal, da se je motociklist vrnil, da je govoril s hlapcem in da so mu še bolj zamazali oči.

Pred večerjo je prinesel Rexworthy še druge novice. Velik avtomobil je vozil dvakrat mimo hotela, ustavil se je in vrnil, ne da bi kdo izstopil. Gospodje v avtomobilu so si dobro ogledali vse poslopje. Bilo je jasno, da stika Colenso po okolici.

Toda Hepburn je bil prepričan, da ga v hotelu nihče ne bo izdal. Izdati bi ga mogel samo avtomobil. Tolažila ga je pa zavest, da je avtomobil dobro spravljen in skrit. Ker je pa bila nevarnost blizu, je sklenil še iste noči predereti kordon Colensovih vohunov in najti varno zavetišče v hiši »Pri Črnem nasipu«.

Prihod Bessie na konferenco v salonu je pa prekrizal vse njegove račune. Rexworthy je takoj opazil, da je njegova hčerka razburjena.

— Kaj so že zopet tu? — je vprašal.

Dekle je odkimalo z glavo.

— Za mlado damo gre, papa. Ne počuti se dobro. Zdravnika potrebuje. Mama je zdaj pri nji. Hepburn je planil pokonci. Bal se je katastrofe, kajti Rosamunda je zadnje noči premalo spala in njeni živci so bili do skrajnosti napeti.

— Najbolje bo, če spregovorimo o tem z gospo Rexworthy, — je predlagal.

Hotelirjeva soproga ga je malo pomirila. Dejala je, da zaenkrat še ni treba klicati zdravnika. Rosamunda je bila samo močno prehlajena. Ostalo je pa pri tem, da mora ostati najmanj še dva dni v postelji.

Mož v črnem

Šele v četrtek po obedu je hotelirjeva soproga dovolila Rosamundi vstati. Murčice ni imela več, pač pa je bila zelo izčrpana in skrbna gospa ji je svetovala, naj počiva še tri dni. Ker je bilo popoldne hladno in deževno, so zakurili peč v salonu, kjer je prebil Hepburn zadnja dva dneva. Sedela sta pri peči in kramljala.

Rosamunda je pokazala na aktovko, rekoč:

— Danes dopoldne sem prečitala vsa pisma in listine. V vili nesrečnega Marlowa sem jih samo površno pregledala.

Hepburn je opazil, da je nekam razburjena.

— Upam, da je vse v redu.

— Da, kar se tiče pisma in listin, — je odgovorila Rosamunda. — Toda ko sem jih natančno prečitala, sem našla mnogo svinčnikom pisanih opazk, našaajočih se na prizidek št. 2. Ugotovila sem tudi, da imam samo polovico dokumentov. Zaroto proti moji materi so pripravljali več mesecev in v enem drugem prizidku mora biti še mnogo dokazov. V naglici nisem opazila, da sta dva prizidka.

— To je smola, — je dejal Hepburn zamišljeno. Kar se mu je obraz zjasnil. — Nič ne de, — je nadaljeval. — Vi ste edini človek na svetu, ki pozna kombinacijo ključavnice. Vaše listnice so na varnem.

Rosamunda je prikimala.

— Upam, da so. Ugotovila sem tudi, da je bil Colens zapleten v afero moje matere. Iz opazk je razvidno, da je dobil štiri tisoč funtov za pošiljatev starinskega pohištva v Ameriko. Colenso je prav za prav tisti, ki je spravil mojo mater v ječo.

Hepburn je tiho zažvižgal.

— Imenitno. Zasačili smo ga. Zadoštuje opozoriti nanj policijo. Proketo, pozabil sem, da je Fairfax naročil počakati s policijo, dokler ne prispe v Anglijo. Mož že ve, kaj je treba. Mislim, da bo treba res počakati. Dobro, da sva našla na Rexworthyja. Ta stara dobičina je imenitno zatajila najino bivanje v hotelu, Colensovi pa dajši so stikali okrog hotela še včeraj zvečer, danes pa ni o njih duha ne sluha.

— Mislite, da so opustili zasledovanje?

— Dvomim. Jasno pa je, da so začasno zgrešili sled.

Zvečer nista več govorila o njih in zato je bila večerja prijetna. Rosamunda se je počutila dobro in sedemnajstletni Yim Rexworthy, ki ji je pri večerji stregel, je bil ves navdušen za njo. Po večerji je prišel za trenutek stari Rexworthy in ji predlagal, naj popije z njim kozarec vina. Potem je odšel in pustil na mizi škatlico cigar.

— Kaj vam nisem rekel, da je to najboljši hotel, kar jih poznam na kmetih, — se je zasmejal Hepburn. — Kmalu se sprijaznim s svetom, z vsem, izvemšim prijatelja Colensa. Prvič lahko mirno premišljam o njem. Bogme, to je čudovit človek. Le pomislite, kako silajno je organiziral umor nesrečnega Marlowa.

— Ste čitali današnje novice? — je vprašala Rosamunda. — Kaj pišejo o tem?

— Saj to sem vam baš hotel povedati. Nič ne pišejo. Umor še ni bil odkrit — in nikoli ne bo. Lahko ste prepričani, da so truplo odstranili brez sledu. A stara kmetica, ki mu je hodila pospravljat? Ne! Ta nikoli ne bo zvedela, kaj se je zgodilo z njim. Morda je dobila včeraj iz Francije z njegovim podpisom brzojavko, v kateri ji sporoča, da je odpotoval v Francijo in da ostane tam šest mesecev.

Bivši komunist o razmerah v Rusiji

Bivši francoski komunist Istrati pravi, da je sovjetska Rusija dežela tolovajstva in krutega zatiranja delovnega človeka

Ime pisatelja Panaita Istratija, nekoč navdušenega komunista in revolucionarnega anarhista, kateremu pravi »francoski Gorkij«, ni neznano. Pred leti je govorila o njem vsa Evropa in njegovo revolucionarno delovanje je dvigalo v evropski javnosti mnogo prahu. Pozneje je pa naenkrat utihnil. Pred 14 dnevi je pa izšla v znanem pariškem mesečniku »Nouvelle Revue Française« njegova obširna razprava o razmerah v sovjetski Rusiji, ki je vzbudila v Franciji, pa tudi v drugih evropskih državah splošno pozornost. Panait daje prvakom sovjetskega režima zelo slabo izpričevalo. »Francoski Gorkij« se je vrnil šele pred letom dni v Francijo iz Moskve, kjer je bival od boljševiške revolucije. Nihče ne ve, zakaj je doslej o razmerah v sovjetski Rusiji molčal. Najbrž je kot bivši komunist in revolucionar razmišljal, ali bi kazalo povedati delavstvu vsega sveta kakšno se v resnici razmere pod diktaturo proletarijata.

Istrati pravi, da je raj proletarijata v resnici dežela tolovajev in teroristov, ogabnega in krutega zatiranja delovnega človeka. Dolgo je ukazoval, predno je napisal razpravo, v kateri pravi, da vlada sedaj v Rusiji kasta zabijih, vulgarnih in perverznih mladičev. O, proletarijat! — vzklika Istrati — dovoli mi dvigniti zastor in pokazati pravo sliko tvoje dežele. Višek tolovajstva in terorja je pravi izraz za sovjetsko Rusijo pod vlado tako zvane diktature proletarijata. Nisem šel v Rusijo, da ugotovim, da je gmotni položaj ruskih delavcev boljši od položaja delavcev v drugih državah. Vedel sem že vnaprej, da to ni res. Bil sem celo pripravljen zatistiti oči pred vso bedo in siromastvom. Toda iz vidika osnovne pravičnosti sem bil prepričan, da mora biti diktatura proletarijata popolna. Če je težko nuditi vsem ljudem blagostanje, ni nobene ovire, da bi bili vsi ljudje deležni enake pravičnosti in spoštovanja. Toda spoznal sem, da sem se baš v tem pogledu temeljito zmotil. V sovjetski Rusiji se godi najslabše baš delavstvu in proletarijatu vobče. V vsaki drugi državi imajo delavci vsaj mir in si služijo vsakdanji kruh, čeprav trpe pomanjkanje. V deželi proletarijata je pa drugače.

V Rusiji nima nihče miru. Imeti dovolj kruha je glavno. Pravica misliti ali kretati se ni nič drugega, nego pravica do kruha, jeljava za vse. Diktatura to dobro ve. Udari vas z roko in pravi: »Umreti ni nič hudega. Huiše je trpeti lakoto in pomanjkanje. Od tvo-

jega političnega naziranja je odvisno, ali boš imel košček kruha in streho nad seboj ali ne.« Najstrašnejše, kar se more pripetiti delavcu kapitalistične države, ki ni zadovoljen s svojim položajem, je, da ga vržejo na cesto in da mora iskati drugo službo. V Rusiji nikogar ne vržejo na cesto, pač pa se vsakemu lahko pripeti, da pride v ječo ali pa na morišče.

Istrati govori tudi o ruskih strokovnih organizacijah. Ker so bile strokovne organizacije prvotno ustanovljene, da bi se borile proti delodajalcem za boljše gnotne položaje, sem se čudil, zakaj sploh še obstajajo, kajti teoretično v Rusiji delodajalcev ni več. Strokovne organizacije so se pa zdaj izpremenile v nekeke podružnice komunistične stranke in kot take vodijo strogo kontrolo nad političnim prepričanjem delavstva. V Rusiji ne gre več za socializem, temveč za teror ki ravna s človeškim življenjem kakor z materialom socialne vojne, ki jo vodi nova kasta. Ta kasta je zabita, vulgarna in perverzna, tvori jo pa večinoma mladiči, rojeni v tekočem stoletju. Sedanja Rusija je mahanje z rdečimi zastavami, kričanje gobezdačev, nadomeščanje misli s praznimi frazami, argumentov s čezvčajko.

Tako opisuje razmere v sovjetski Rusiji bivši francoski komunist, ki seveda ni več komunist, temveč dober francoski patriot in najbrž tudi dobro ugajen Parižan.

NOGAVICE Z ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato 13 najcenejše!

V šoli.

Rekli smo torej, da je mačka zahrbtna in da se človek ne more zanešati na njo. Ali mi lahko navede kdo kak primer?

— Prosim, gospod učitelj, moj papa je kupil že dvakrat mačko, pa je bil obakrat maček.

Sezijska prodaja

novo prispelega zimskega blaga po izredno nizkih cenah. Kamgarni za moške obleke od Din 100, razno sukno od Din 45, Doubl za zimske suknje od Din 125, za žen. plašče od Din 45, volneno blago za žen. obleke 130 cm široko od Din 34, različni kambrki, vsakovrstni parhete in flanele od Din 9, bela in rujava kontenina za riže od Din 20, koci od Din 120 naprej

Suknena obleka 3-10 m blaga Din 230

Blago zanesljivo dobro, cene nizke, postrežba točna in solidna. Vsakdo naj se poslužuje ugodnega nakupa dobrih oblačil po nizkih cenah in to v manufakturni trgovini

IVAN KOS družba z o. z.
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 23

Krasne kodre

acomejeno trajne pri vlažnem zraku ali potuju doseže dame in gospodje brez škari kodrala s HELA KODRALOM. Tudi najlepši bučkop se poudrži s Helo, ker je nepotrebna vsaka ondulacija. Velik prihranek na času in denarju. Pospešuje rast las. Vaša podoba Vas bo iznenadila. Takoj po uporabi obilo onduliranih kodrov, krasne frizure. Mnogo zahvalnic. Posebno gledališke umetnice so polne hvale. Cena Din 12.— (3 steklenice Din 28). 2180

Dr. Nik. Kemény. Košice, poštni predal 12/232 (CSR)

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znamkah. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

Delavke

poštene, resne, vajene dela, sprejme tovarna v Ljubljani. Ponudbe pod »Zahtevki plače« na upravo »Slov. Naroda«. 2301

20odstotne kronske bone

cupuje Puška štedionica, založni zavod d. d., Osijek, Desetičina ul. 27. 97-L

Jabolka

namizna in razne vrste, razpošilja na vagone in v zabojih Peter Setina, Sevnica ob Savi, telefon št. 4. 2298

Bele jedilno repo

po zelo zmernih cenah, v vagonirskih množinah tudi Franc Mastnak, trgovec v Sv. Jurju ob juž. železnici. 2299

Premog

in DRVA najboljša vrste dobavljiva

L. Pogačnik

Bohoričeva 5. Telefon 2059 94-L

Zobotehnik

perfekten v kavčuku in zlatu, več operativnega dela, išče službo. — Ponudbe pod »Zobotehnik 2248« na upravo »Slov. Naroda«. 2298

Geometer

z večletno prakso v drž. in privatnih podjetjih, išče službo v Sloveniji. Nastopi 20 dni po prejemu ugodne ponudbe. Naslov: Miljuntin Andrejč (za N. N.), Priština, d. d. Drine. — km 16 + 400. 2297

Otomane

divane, salonske garniture, fotelje, peresnice, modroce dobite najboljši in najceneje pri F. Sajovic, Ljubljana, Stari trg 6. 2261

Dostojno dekle

z dobrimi spricavali, dobra kuharica in šivilja, iščem za Zagreb k dvema osebam v trajno službo. Ponudbe s prepisi spricavani in navodbo plačilnih zahtev na naslov: Milan Sachs, Zagreb, Istrarska ulica št. 10, vila Sachs. 2266

I. Stjepušin

ZAGREB, Jurjevska 57
priporoča najboljši
tambure, tice, skole,
partiture i ostale potrebšćine za
sva glazbala. —
Odlikovan za
pariskoj izložbi
Gjenici tranko.

šres posebnega nasnanila.

Občina Ljubljana
Mostni jugretni zavod

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, da je nač nad vse ljubljani soprog oziroma oče, brat, stric in svak, gospod

Drago Schwab

trgovec,

dne 24. oktobra 1929 po kratkem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, v miru preminul.

Pogreb predragega nam pokojnika bo v soboto, 26. oktobra 1929, ob 16. uri s Stare poti št. 2 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 24. oktobra 1929.

Jelka Schwab roj. Razinger,
soproga,

Mittek, Tanja,
sin in hčerka,

in ostalo sorodstvo.

Naša naklada!

se je radi pocenitve lista dvignila na

12.000

dnevno.

zato bo vsak uvidel vrednost naše insercije. Mali oglasi v »Slov. Narod« so največja, najbolj čitana, najcenejša in najuspešnejša posredovalnica za službo, prodajo, nakup, priporočila itd.